

FORT ORDONNANS

UITGAVE VAN KUSTVERDEDIGINGSMUSEUM 'FORT AAN DEN HOEK VAN HOLLAND'

Prettige Kerstdagen en een Gelukkig Nieuwjaar

Namens het bestuur van de Stichting 'Fort aan den Hoek van Holland' wil ik alle donateurs, begunstigers, oudgedienden, sponsors en andere relaties zoals die van Defensie, de gemeente Rotterdam en de deelgemeente Hoek van Holland bedanken voor de steun en prettige samenwerking. Ook wil ik alle medewerkers bedanken voor de enorme inzet in het afgelopen jaar.

Ik hoop en verwacht, dat het Fort het komende jaar weer op Uw aller medewerking mag rekenen. Ik wens U prettige Kerstdagen en een zeer gezond en voorspoedig 1994.

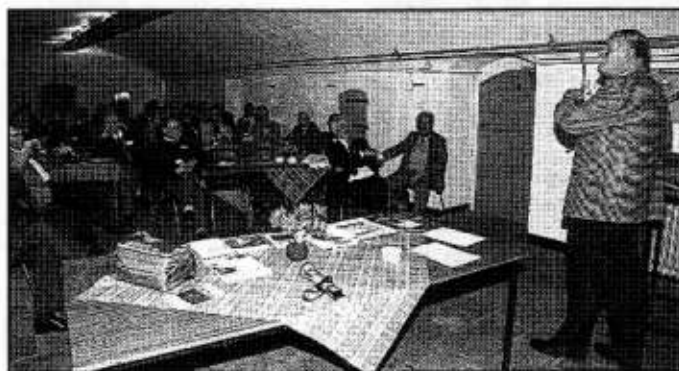
Jan Wouters, voorzitter

H.W. Glerum: 'Laat Uzelf zien'

'Denk niet, dat het publiek toch wel komt. Laat Uzelf zien.' 'Ga zeer creatief om met gratis publiciteit.' Dit waren de belangrijkste adviezen, die H.W. Glerum (ja inderdaad, de broer van...) de bestuursleden van de vestigingbouwkundige stichtingen zaterdag 20 november meegaf tijdens een landelijke contactdag in het Fort.

Twee jaar geleden werd door de Stichting Menno van Coehoorn voor het eerst een dergelijke bijeenkomst georganiseerd in Maastricht. Voorzitter ing. A. van Sluiter over het 'waarom': 'Wij kregen regelmatig dezelfde vragen van de verschillende verenigingen. Daarom leek het ons een goede zaak iedereen bij elkaar te halen,

waarbij ook onderling ervaringen zouden kunnen worden uitgewisseld.' Na afloop van die eerste contactdag waren alle aanwezigen ervan overtuigd, dat het niet bij de éne keer moest blijven. Jan Wouters bood spontaan aan de eerstvolgende bijeenkomst te organiseren in Hoek van Holland. Alleen was hij dat vergeten, zo bekende hij tijdens de bijeenkomst. Maar het kwam dus toch nog goed... Het thema van de bijeenkomst was 'Publiciteit, Public Relations en Werking'. Als gastspreker was H.W. Glerum uitgenodigd, eigenaar van een cultuur historisch projectbureau in Amsterdam. Hij ging uitgebreid in op onder meer de geschiedenis van het museumwezen. Ondertussen was de borrel koud gezet en de erwtensoep warm gemaakt. Het werd na de lezing dus tijd voor datgene waar de dag om draaide: het leggen van contacten met elkaar.

Ruim 50 vertegenwoordigers van de Nederlandse vestigingbouwkundige verenigingen waren in het Fort te gast. Foto: WESTLANDS FOTOBURO

INHOUD

2

Fort-Brandweer al vijf jaar paraat

3

Bestuurslid Henk Beets neemt afscheid

4

Eigen kamer voor adjudant Frederiks

'Verrek, dat is een meid'

Fort-Brandweer al vijf jaar paraat

Een beetje verscholen in één van de Fort-grachten ligt de Brandweer-kazerne. Aan de muur hangen de pakken en helmen keurig in het gelid. De brandspuit staat er als het ware voor het grijpen. Binnen de muren van het Fort is de persluchtkamer te vinden. Nee, ze hebben niks te klagen over de uitrusting, de elf mannen en drie vrouwen die samen de Fort-Brandweer vormen.

Elke veertien dagen houdt de Fort-Brandweer onder leiding van de instructeur een oefening. Het is gelukkig altijd nog een kwestie geweest van de zaak warm houden, want officieel hebben ze, in de vijf jaar dat het korps nu bestaat, nog nooit hoeven uit te rukken.

Om een vergunning te kunnen krijgen om een museum te openen in het ondergrondse Fort was het hebben van een eigen brandweerkorps destijds een van de vereisten.

En natuurlijk kwam die brandweer er. Op 7 november 1988. De - zoals het officieel heet - Bedrijfszelfbescherming (BZB) voldoet inmiddels aan alle eisen voor zowel wat betreft de opleidingen als het materiaal. Regelmatig worden er grote oefeningen gehouden met onder meer de Hoekse Brandweer.

Ontruimingsplan

Mocht er brand uitbreken in het Fort dan treedt het ontruimingsplan in werking.

Er zijn, als het museum is geopend, altijd leden van de brandweer aanwezig, die - gewaarschuwd via hun pieper en portfoon die ze op zak hebben - onmiddellijk in actie kunnen komen.

Rook

Het Fort zit met een lastig probleem. Rook trekt - met de windrichting mee - door het hele complex, maar verdwijnen doet het niet. Even een deur of raam openzetten helpt niks.

Om de rook tegen te houden, zijn er op strategische plaatsen echter 'branddeuren' geïnstalleerd.

Het complex is in drieën ver-

'Wij vonden het een perfecte oefening: leerzaam, leuk, gezellig, soms een beetje zwaar - maar we klagen niet hoor - spannend, rokerig, dorstig en zweterig. Kortom geslaagd.' (Greet en Esther in 'Het Fortvlammetje')

FOTO: KUSTVERDEDIGINGSMUSEUM

deeld. Elk deel heeft zijn eigen 'ontruimers', die ervoor zorgen, dat de bezoeker veilig naar buiten wordt geloosd.

Extra

Het hele Fort hangt vol met rookdetectoren en brandmelders. Mocht er iets gebeuren, dan kan de brandweer in de 'Brandmeldcentrale' meteen zien, waar de brand is uitgebroken. Als extra zekerheid - verbeeld je dat de gang vol rook staat - hangen er aan de buitenkant van de kamers ook nog eens lampen, om de brandhaard te kunnen lokaliseren.

Muren

De veiligheid van de bezoeker is daarmee voor de volle honderd procent gegarandeerd. Nu hoeft natuurlijk niemand in

de war te zitten, want mocht er ooit ergens wat gebeuren, dan zorgen de metersdikke muren waaruit het Fort is opgebouwd, er wel voor, dat de brand niet verder komt dan die desbetreffende kamer of ruimte. Maar: voorschriften zijn voorschriften en je weet maar nooit wat er gebeurt...

Dat de Fort-Brandweer ook vrouwen binnen haar gelederen heeft, is eigenlijk best wel bijzonder. Natuurlijk staan ze daar zelf nooit meer bij stil.

Maar dat anderen daar weleens verrast over zijn, was te merken tijdens een gezamenlijke oefening met de Hoekse Brandweerlieden. Eén van hen zou, na afloop toen de helmen afgingen, uit het diepst van zijn hart de verzuchting slaken: 'Verrek, dat is een meid...'

Vrouwen

'Binnen het Fort zijn zes vrouwen actief als vrijwilligster. Ze zijn ook alle zes betrokken bij ofwel de brandweer ofwel als ontruimer.' (Eén van de Brandweervrouwen).

Vergrijpen aan de chips

'Net als vorige keer fungeerden zo'n 30 jongens en meisjes van Scouting Hoek van Holland als publiek bij de ontruimingsoefening.' Na koek en cola hield Jan (Wouters, voorzitter - red.) de kinderen 'even rustig' door o.a. iets te vertellen over de Biber. 'De kinderen werden al snel - goed gillend en schreeuwend deze keer - naar buiten gebracht.' De kinderen konden zich daarna 'vergrijpen' aan de chips. Na een poging van Jan om door het chipsgekraak heen de kinderen te bedanken, gingen ze weer huiswaarts... (Greet Kenters en Esther v.d. Berg in 'Het Fortvlammetje').

Fortvlammetje

De bedrijfsbrandweer van het Fort heeft nu ook een eigen krant: 'Het Fortvlammetje'. In de tweede editie, die van oktober, staat onder meer een verslag van een ontruimingsoefening, een anti-brandrubriek en een verhaal over de noodzaak van een brandscenario. Nummer 3 van 'Het Fortvlammetje' verschijnt in december met daarin onder meer een uitgebreid verslag van 5 jaar Fort brandweer.

IN MEMORIAM

De Werkgroep Oud-Gedienden heeft de volgende kennisgevingen van overlijden ontvangen:

G. Meijvogel, ltg. 1937
Reg.Kustart. - overleden 7 oktober 1993

M.J.C. Disselkoen, ltg. 1925,
Reg.Kustart. - overleden 26 oktober 1993

Het bestuur en de werkgroep wensen de nabestaanden veel sterkte toe met het verwerken van dit verlies.

Oproep Oud-Gedienden

De Werkgroep Oud-Gedienden zou het bijzonder op prijs stellen bij verhuizing of overlijden hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijk op de hoogte te worden gesteld.

Het adres is: Stichting Fort aan den Hoek van Holland, t.a.v. werkgroep Oud-Gedienden, Postbus 9, 3150 AA Hoek van Holland. Men kan het bericht eventueel ook telefonisch doorgeven op 01747-83365, 01740-25106 of 01748-13618.

Verder is de werkgroep nog steeds op zoek naar oud-gedienden, die ooit een periode van hun militaire diensttijd in de zgn. 'Positie Hoek van Holland' hebben doorgebracht. Namen en adressen kunnen schriftelijk of telefonisch worden doorgegeven.

Donaties

De organisatie van de reünies is mede mogelijk dankzij de donaties van de oud-gedienden. De bijdragen kunnen worden overgemaakt op rekeningnummer 32.32.90.906 bij de Rabobank of Postbanknummer 12.64.57 ten name van de Stichting Fort aan den Hoek van Holland.

Bestuurslid Beets neemt afscheid:

'Het is geweldig wat die jongens hier doen'

Bij zijn afscheid als bestuurslid bood voorzitter Jan Wouters (r) Henk Beets onder meer een luchtfoto van het Fort aan.

FOTO: KUSTVERDEDIGINGSMUSEUM

Met een beetje pijn in het hart heeft Henk Beets luitenant-kolonel der artillerie b.d., medio dit jaar om persoonlijke redenen afscheid genomen als bestuurslid van de Stichting 'Fort aan den Hoek van Holland'. 'Ik vond, dat ik er vaker moest zijn. Ik kon me te weinig inzetten. Vrijwilligheid, zo heb ik tijdens het afscheid gezegd, mag niet leiden tot vrijblijvendheid. Je hebt je vrijwillig aan iets verbonden. Maar het lukte me dus niet meer.'

Vrijwel vanaf het begin, maakte Beets deel uit van het Stichtingsbestuur. 'Ik geloof vanaf de vierde vergadering.' 'In het bestuur zat nog geen echte artillerist. Wel waren onder meer de marechaussee en de politie vertegenwoordigd, maar ze hadden nog niemand

die iets wist van kanonnen.' Via-via kwam de naam van deskundige Beets naar voren, die destijds al bestuurslid was van de 'Stichting Artillerieverzameling Oldebroek', die onder meer een museum in legerplaats 't Harde beheert. Voor Beets was vooral een advise-

rende taak weggelegd binnen het Fort-bestuur. Het was natuurlijk ook meegenomen, dat hij als Hoofd van de Legervoorlichtingsdienst goed de weg wist in Den Haag...

Hij vindt het geweldig wat er in de korte tijd dat het Kustverdedigingsmuseum bestaat, is gebeurd. En dat is volgens Beets vooral te danken aan al die fantastisch vrijwilligers.

Rechterhanden

'Ik kan een goede vergelijking maken met de 'Stichting Oldebroek'. Ook daar zie je veel enthousiastelingen, maar ze missen die jongens met die twee rechterhanden, die het Fort wel heeft. Het is ongelooflijk wat die doen. Ik vind het zo geweldig van dat stel, dat altijd maar bezig is.'

Beets is ervan overtuigd, dat mede dankzij het enthousiasme waarmee iedereen - 'ook die damesgroep' - werkt aan de opbouw van het museum, het vinden van sponsors een stuk eenvoudiger wordt gemaakt. 'Want waarom zou iemand zoiets als een museum sponsoren? Totdat je dus in contact komt met dat enthousiaste stel. Het is echt geweldig.'

FORT ORDONNANS

Uitgave van de stichting 'Fort aan den Hoek van Holland, beheerder van het Nederlands Kustverdedigingsmuseum, Stationsweg, Postbus 9, 3150 AA Hoek van Holland. Telefoon 01747-82898.

Voorzitter: J. Wouters.

Redactie: Marijke Brabander
Vormgeving: Kees Jeremiasse

Het sjaaltje...

- 'Goh, wat hebben ze hier in het 'winkelje' toch leuke spullen he?'

- 'Nou.'

- 'Zitten natuurlijk ook prima kerstkadootjes bij.'

- 'Ja, dat is eigenlijk best wel een goed idee, nooit bij stil gestaan. Je komt natuurlijk wel met iets héél origineels aan!'

- 'Maar weet je wat ik nou zo jammer vind?' 'Ze hebben wel zo'n schitterende stropdas met het embleem van het Fort. Maar een sjaal, ho maar!'

- 'Is dat zo?'

- 'Ja echt.' 'Jammer he?'

- 'Nou ...'

Conversatie tussen twee vrijwilligsters, staande voor de vitrine in het Fort.

Verrassing voor bezoekende Grenadiers

Niet alleen de oud-gedienden van het Fort zelf houden hun reünies binnen de vestingmuren. Ook andere oud-militairen hebben inmiddels het museum ontdekt. Zo waren er in oktober Grenadiers, lichte 50-2, een dagje in het Fort om er herinneringen aan toen op te halen.

Het was geen toeval dat de Grenadiers, die destijds in Arnhem gelegerd waren, naar Hoek van Holland kwamen. De organisatie van de reünie

was namelijk in handen van enkele Westlanders. De Grenadiers kregen overigens de verrassing van de dag meteen al bij binnenkomst. Museummedewerkers hadden een pop in origineel uniform aangekleed. Pikant detail: de soldaat had twee geweren bij zich.

Daar zit een verhaal achter. Destijds werd besloten een nieuw geweer aan te schaffen. Dat was precies tegen het einde van de diensttijd van de lichte 50-2. Omdat iedereen dat geweer moest leren kennen, moesten de mannen nog eens drie maanden extra dienen...

Museummedewerkers hadden voor een verrassing gezorgd.

FOTO: WESTLANDS FOTOBUREAU

Eigen kamer voor Adjudant Frederiks

Deze winter wordt er in het Fort hard gewerkt aan de inrichting van een kamer, waarin de tastbare herinneringen aan adjudant Frederiks de hoofdrol zullen gaan spelen.

Frederiks was van 1928 tot 1940 in het Fort (als er geen complete compagnie gelegerd was) de 'baas'. Ook was hij belast met de handhaving van de zgn. 'Kringwet' waarin was bepaald dat binnen een bepaalde kring rond het Fort alleen houten bouwwerken mochten worden opgetrokken.

Na het overlijden van Frederiks' dochter Hannie heeft het Fort, dankzij haar erfgenamen, de beschikking gekregen over dat deel van Frederiks' nalatenschap, dat betrekking heeft op zijn Hoekse periode. Het gaat om onder meer documenten, foto's, uniformen,

getuigschriften en zijn PSU-kist. Er zitten enkele heel bijzondere zaken bij, zoals de helm met daarin een deuk, die volgens overlevende, is ontstaan toen er in de oorlog op Frederiks in Wateringen werd geschoten.

Trots

Uitermate trots is het Kustverdedigingsmuseum op de medaille, die Frederiks destijds ontving wegens 36 jaar trouwe dienst. Dat had, volgens de regels, een gouden moeten zijn. Maar het was net na de oorlog. Goud was schaars. Frederiks kreeg een verguld zilveren. Een uniek exemplaar waar er maar een paar van gemaakt zijn. Daarbij hoort overigens een oorkonde waarin de legerleiding z'n excuses maakt voor het feit, dat de medaille slechts verguld is...

REÜNIES

Hieronder volgen de data waarop in 1994 de reünies c.q. oud-gedienden-dagen worden gehouden:

Zaterdag 14 mei

Reünie voor oud-gedienden van de Koninklijke Landmacht.

Zaterdag 28 mei

Reünie voor oud-gedienden van de Koninklijke Marine en het Korps Mariniers.

Openingstijden '94

Het Kustverdedigingsmuseum zal in 1994, zo heeft het bestuur voorlopig vastgesteld, geopend zijn op:

16 en 17 april, 30 april, 7 en 8 mei, 4 en 5 juni, 2 en 3 juli, 6 en 7 augustus, 3 en 4 september, 1 en 2 oktober en 5 en 6 november.

Rondleidingen op afspraak

Voor groepen van minimaal tien personen kunnen er op afwijkende tijden rondleidingen worden georganiseerd. De kosten bedragen f3,- per persoon. Voor een afspraak kan contact worden opgenomen met het Kustverdedigingsmuseum op 01747-82898; met J. Admiraal (coördinator rondleidingen) op 01747-83387 en met J. Wouters op 01747-83128.

Begunstigers

Het Kustverdedigingsmuseum wordt mede in stand gehouden door begunstigers.

Men kan begunstiger worden door minimaal f25,- over te maken op rekeningnummer 32.32.90.906 bij de Rabobank of Postbanknummer 12.64.57 ten name van de stichting Fort aan den Hoek van Holland.

Met een eenmalige bijdrage van minimaal f500,- kan men 'Begunstiger voor het leven' worden.

Bedrijven kunnen zich aanmelden als donateur. Dit kost minimaal f50,- per jaar.

Zowel begunstigers als donateurs ontvangen een gezinskaart, waarop tijdens de openingsdagen gratis het Kustverdedigingsmuseum kan worden bezocht. Verder ontvangt men vier keer per jaar 'Fort Ordonnans'.

'Heel opvallend'

'Ik denk, dat we toch minimaal 10% meer bezoekers dit weekend in huis hebben gehad. Het is echt heel opvallend.'

(Jan Wouters over de aankondiging van de openingstijden van het Fort via het tv-programma 'Prettig weekend Nederland').

'Prettige tijd'

'Zonder sentimenteel te willen zijn, moge ik hier opmerken dat ik hier onder leiding van rechtshapen Officieren en voor mij kameraadschappelijke Onderofficieren een goede, prettige en leerzame tijd heb mogen doorbrengen.'

(H.A. Atkins in 'Herinneringen aan het fort 'Maasmond'. Als U het hele verhaal wilt lezen, kunt U het boekje voor f2,- kopen in het Fort...)